

IV edycja projektu edukacyjnego
Młody Asyż.
Młodzież na rzecz tolerancji i pokoju

W drodze do Edenu.
Obraz raju
w kulturach i religiach świata

Warsztaty
2016/2017

INSTYTUT DIALOGU
MIĘDZYKULTUROWEGO
im. Jana Pawła II w Krakowie

KATEDRA
PORÓWNAWCZYCH
STUDIÓW
CYWILIZACJI
UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

Życie po śmierci wg buddyzmu: błędne koło i jedno wyjście, Joanna Grela

Czy w Chinach są zaświaty?, Jan Żywczok

Japońskie zaświaty niejedno mają imię, Anna Kuchta, Joanna Malita-Król

Droga do nieba Przodków - obraz zaświatów i rytuały ku czci zmarłych w tradycji hinduskiej, Agnieszka Staszczuk

Olam haba - świat, który nadejdzie. Życie po śmierci według judaizmu, Julia Makosz

Majański pogrzeb?! Taka impreza!, Natalia Tołsty

Którędy do Dżannah? - O rytuałach pogrzebowych i obrazie raju w tradycji islamskiej, Marta Kos

A kiedy przyjdzie także po mnie zegarmistrz światła purpurowy, czyli co o drugim świecie powie teolog, żyd, buddysta, muzułmanin i ateista, Agnieszka Cebula

Życie po śmierci wg buddyzmu: błędne koło i jedno wyjście.

Joanna Grela

Według buddyzmu
rodzimy się, umieramy
i odradzamy ponownie;
taki proces nie ma początku i trudno
go zakończyć.

Dzięki części teoretycznej przeplatanej częścią praktyczną uczestnicy poznają buddyjskie koncepcje możliwych odrodzeń i ich uwarunkowań oraz ideę nirwany, jak również związane z nimi praktyki kulturowe. Celem warsztatów będzie ukazanie i podjęcie próby zrozumienia ważnego aspektu kultury religijnej znacznych obszarów Azji, co poszerzy kompetencje międzykulturowe uczestników.

Czy w Chinach są zaświaty?

Jan Żywczok

Chiny są dość specyficznym krajem pod względem podejścia do religii, a zwłaszcza tego co przychodzi do człowieka po śmierci.

Nie oznacza to jednak, że się nad tym nie zastanawiano – wręcz przeciwnie, lata mieszania się współistniejących religii i szkół filozoficznych, których przekonania wzajemnie na siebie wpływały, łącząc się dodatkowo z folklorem dały bardzo ciekawy efekt w postaci całej gamy opcji do wyboru: piekieł, niebios, światów przejściowych, buddyjskiego koła wcieleń itd.

Wykład ma stanowić przyjemne wprowadzenie w świat półbogów, demonów, herosów i nieśmiertelnych, ze szczególnym naciskiem na postać Sun Wukonga (孙悟空), Króla Małp z „Wędrówki na Zachód” (西游记), który przeprowadzi uczniów przez najważniejsze miejsca przy okazji przedstawiając resztę sław z chińskiego panteonu. Uczestnicy dowiedzą się także o zwyczaju dobrowróżnych przedmiotów takich jak specjalne znaki, wycinanki, węzły, symbole, a nawet zwierzęta, jak również dlaczego według Chińczyków przynoszą one szczęście, jednocześnie zapoznając się z charakterystyką języka chińskiego: homofonami i tonalnością. Nauczą się także kilku podstawowych znaków. Jeśli czas pozwoli to zobaczymy również fragmenty filmów wykorzystujących omawiane przedstawienia.

Japońskie zaświaty niejedno mają imię

Anna Kuchta
Joanna Malita-Król

W Japonii nie znajdziemy jednej wizji raju, wspólnego i wymarzonego przez wszystkich.

Z jednej strony, według rdzennej religii shintō, istnieje Kraina Ciemności, w której skryła się bogini Izanami oraz Wysoka Równina Niebios, gdzie mieszkają bóstwa niebiańskie.

Wierzono także, że duchy przodków po oczyszczeniu osiadają na górskich szczytach, stając się bóstwami opiekuńczymi swych rodzin. Z drugiej strony, według równie rozpowszechnionych doktryn buddyjskich, dusza ludzka po śmierci może ponownie się odrodzić i, w zależności od popełnionych za życia czynów, powrócić do świata ludzi.

Podczas warsztatu proponujemy krótką (i bezpieczną!) podróż przez wszystkie te miejsca, a także część praktyczną, podczas której będzie można poznać podstawy kaligrafii japońskiej i nauczyć się zapisywać kilka – tematycznie powiązanych - znaków kanji. Dzięki warsztatom uczestnicy będą mogli zobaczyć, że wizja raju nie zawsze musi być jednorodna i wspólna dla wszystkich, ale że kilka ujęć – a zarazem kilka systemów religijnych – może „bezkolizyjnie” funkcjonować w jednym kraju.

Droga do nieba Przodków – obraz zaświatów i rytuały ku czci zmarłych w tradycji hinduskiej

Agnieszka Staszczuk

W tradycji hinduskiej pojawia się wiele wyobrażeń zaświatów, jeden z nich związany jest ze zmarłymi Przodkami, którym należy się szczególna cześć.

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z wierzeniami dotyczącymi zmarłych oraz z rytuałami, które, zgodnie z tradycją, zapewniają przejście do świata Przodków i przyjęcie w ich poczet, a następnie pomyślny pobyt w zaświatach.

Warsztat obejmuje: 1. wprowadzenie do tematu wierzeń, prezentację wyobrażeń zaświatów w tradycji hinduskiej i bóstw, które w nich panują (w formie miniwykładu + prezentacja); 2. zajęcia praktyczne dotyczące obrzędów związanych z przejściem w zaświaty (ćwiczenia z przygotowanymi materiałami); 3. zajęcia praktyczne wprowadzające najważniejsze rytuały dla zmarłych i Przodków (przygotowanie ceremonii).

Olam haba – świat, który nadejdzie. Życie po śmierci według judaizmu.

Julia Makosz

Dla wyznawcy judaizmu celem przestrzegania przykazań jest ulepszanie świata i doskonalenie swego ziemskiego życia, nie zaś nagroda w świecie przyszłym.

Żydzi wierzą jednak, że śmierć nie jest końcem ludzkiej egzystencji. Dusze sprawiedliwych trafiają od razu do raju, inne muszą przejść proces oczyszczenia.

Słuchacze warsztatów Talmud i późniejsza mówi o „olam haba” jak wygląda raj, trafić do niego co dzieje się z i jak można trafić do

dowiedzą się, co literatura rabiniczna – przyszłym życiu, jakie uczynki pomagają natychmiast po śmierci, duszami grzeszników raju nie będąc żydem.

Majański pogrzeb?! Taka impreza!

Natalia Tolsty

W majańskiej koncepcji świata nadprzyrodzonego spotkamy bóstwa związane z niebem, ziemią i światem podziemnym, spotkamy też bóstwa dnia i nocy oraz czterech stron świata, zjawisk atmosferycznych, są także takie, które związane są z królestwami zwierząt i roślin. Bogowie bywają groźni i przerażający ale również opiekuńczy i łagodni. Aby zasłużyć na ich łaskę człowiek musi postępować zgodnie z ich wolą, czcić podczas określonych rytuałów i składać ofiary. Szczególnym rytuałem, który służy przeprowadzeniu duszy zmarłego ze świata ziemskiego do świata nadprzyrodzonego jest pogrzeb, dlatego podczas spotkania skupimy się na omówieniu majańskich zwyczajów, które są tak różne od polskich. Obowiązkowo na pogrzeb trzeba zaprosić muzyków a licznie przybyłych poczęstować Coca Colą.

W części wykładowej warsztatu omówione zostaną majańskie koncepcje świata niebieskiego. Majowie, jako jedna z wielu grup etnicznych w Meksyku, łączą w swoich wierzeniach zarówno elementy współczesnego chrześcijaństwa, jak i dawnych, prekolumbijskich wierzeń. Zaprezentowane zostaną najważniejsze elementy współczesnych wierzeń łączące rodzime wyobrażenia mitologiczne i wpływy chrześcijańskie. Ponadto wykład zostanie wzbogacony o materiał pozyskany podczas badań terenowych w czerwcu i lipcu 2016, co na pewno uatrakcyjni i ułatwi odbiór treści.

Którędy do Dzannah?

O obrazie raju w tradycji islamskiej.

Marta Kos

Niektórzy mówią, że to kraina, gdzie nigdy się nie śpi, drzewa mają złote pnie, a wino nie odurza – czym jest Dzannah? I kto może się tam dostać?

Podobnie, jak w innych miejscach na świecie, wyznawcy islamu wierzą, że śmierć wcale nie jest końcem. Wręcz przeciwnie – prowadzi ona do spotkania z Bogiem i pozwala na zjednoczenie z nim. Miejsce, w którym się to stanie, jest celem i przeznaczeniem każdego pobożnego muzułmanina.

Spotkanie otworzy prelekcja, podczas której uczestnicy poznają, jak w tradycji islamu opisywany jest raj oraz co o Dzannah mówi Koran i inne źródła wiary muzułmańskiej. Ponadto dowiedzą się, w jaki sposób przeprowadzany jest rytuał pogrzebowy i jakie podobieństwa i różnice można dostrzec pomiędzy pochówkiem islamskim a zachodnioeuropejskim.

A kiedy przyjdzie także po mnie zegarmistrz światła
purpurowy, czyli co o drugim świecie powie
teolog, żyd, buddysta, muzułmanin i ateista.

Agnieszka Cebula

W każdej religii obecna jest wiara w niebo - krainę szczęśliwości, do której człowiek pragnie dostać się po śmierci. W niektórych religiach niebo jest jedną krainą, w innych dzieli się ono na kilka mniejszych, w których mieszkają różne bóstwa. Istnieją też różne przekonania co tego, jak w niebie będzie wyglądało życie człowieka. Czy spotka Boga twarzą w twarz? Czy będzie go na nowo poznawał? Tu na ziemi nie otrzymamy ostatecznych odpowiedzi, możemy tylko odkrywać w jakie niebo wierzą wyznawcy poszczególnych religii i poznać różne scenariusze tego, co się stanie, kiedy przyjdzie także po nas „zegarmistrz światła purpurowy”. Życie pozagrobowe jest jedną z najbardziej tajemniczych i intrygujących kwestii związanych z pojęciem wieczności. Podczas warsztatów poznamy judaistyczny Pardes, czyli rajski ogród Eden, do którego dąży każdy religijny Żyd; niebo, gdzie chrześcijanie spotkają samego Boga oraz ogród rozkoszy, do którego trafi muzułmanin. Dowiemy się też, jaki jest ostateczny cel praktyk buddyjskich, którym jest osiągnięcie stanu Buddy, czyli kompletnego oświecenia, wyzwolenia od kolejnych inkarnacji.

Dowiemy się również jaką wizję życia pozagrobowego mają ateiści. Dzięki warsztatom uczestnicy będą mieli okazję zobaczyć symbole z różnych religii, dotknąć naczyń liturgicznych, poznać różne rytuały i sposoby modlitwy, które przybliżają wiernych do raj.

